

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 26. "Obrazovanje i kultura"**

Zagreb, 20. travanj 2006. godine

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

POGLAVLJE 26. - OBRAZOVANJE I KULTURA

I.

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 26. "Obrazovanje i kultura" kakva je na snazi 1. siječnja 2006. godine, te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja u EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra 2009. godinu ciljnom godinom svog pristupanja u EU.

Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

II.

Politika (*policy*) i aktivnosti Republike Hrvatske na području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i kulture u skladu su s pravnom stečevinom EU. Hrvatska u potpunosti dijeli ciljeve, smjernice i prioritete EU u ovim područjima, te je spremna sudjelovati u programima Zajednice i doprinijeti drugim aktivnostima (*actions*) Zajednice i država članica kao što je predviđeno Ugovorom o osnivanju Europske zajednice.

Na područjima obrazovanja, osposobljavanja i mladih Hrvatska će preko otvorene metode koordiniranja doprinijeti približavanju nacionalnih politika država članica i ostvarivanju zajedničkih ciljeva EU u skladu s prioritetima Lisabonske strategije.

Na području kulture, Hrvatska će nastaviti isticati zajedničko europsko kulturno nasljeđe, istovremeno poštujući i promičući kulturnu raznolikost u EU. U suradnji s državama članicama, Hrvatska će sudjelovati u aktivnostima vezanim uz očuvanje i zaštitu zajedničke kulturne baštine i promicanje interkulturalnog dijaloga.

U cilju ostvarivanja pune i djelotvorne provedbe pravne stečevine EU, Hrvatska će u potpunosti uskladiti svoj zakonodavni okvir s Direktivom Vijeća 77/486/EEZ i načelima nediskriminacije u pristupu obrazovanju između hrvatskih državljana i državljana EU, osigurati potreban administrativni i financijski okvir za sudjelovanje u programima Zajednice te ojačati vlastite provedbene sposobnosti kroz suradnju s Europskom komisijom i državama članicama EU. Navedene aktivnosti, kao i druge specifične mjere za promicanje suradnje i podizanje provedbenih sposobnosti koje Hrvatska namjerava poduzeti, opisane su u poglavlju III.

III.

IIIa. Obrazovanje, osposobljavanje i mladi

Prema Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, Zajednica doprinosi razvoju i kvaliteti obrazovanja potičući suradnju između država članica i, ako je potrebno, podupirući i dopunjujući njihove aktivnosti, uz puno poštovanje odgovornosti svake pojedine države članice za sadržaj i organizaciju obrazovanja i osposobljavanja, kao i njihove kulturne i jezične raznolikosti.

Institucionalni i pravni okvir na području obrazovanja i osposobljavanja

Osnovni institucionalni okvir za razvoj i provedbu politike u području obrazovanja i osposobljavanja u Republici Hrvatskoj čini nekoliko tijela.

Središnje tijelo državne uprave zaduženo za razvoj, financiranje i provedbu obrazovne politike je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Za stručnu potporu te praćenje, unaprjeđivanje i razvoj sustava osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja zadužen je Zavod za školstvo, dok poslove praćenja i razvijanja sustava strukovnog obrazovanja obavlja Agencija za strukovno obrazovanje. Za vanjsko vrednovanje osnovnog i srednjeg obrazovanja zadužen je Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje najviše je stručno i savjetodavno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu visokog obrazovanja, provodeći i vrednovanje visokih učilišta i studijskih programa. Agencija za znanost i visoko obrazovanje pruža stručnu i administrativnu potporu Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje, te obavlja poslove vezane uz priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija. Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj osigurava potporu znanstvenih, visoko-obrazovnih i tehnologijskih programa te poticanje međunarodne suradnje na području visokoga školstva.

Temeljni zakoni kojima se uređuje sustav obrazovanja u Hrvatskoj su Zakon o osnovnom školstvu (NN 59/90, 26/93, 27/93, 7/96, 59/01, 114/01, 76/05), Zakon o srednjem školstvu (NN 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01, 81/05) i Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 105/04, 174/04). Obrazovanje na jezicima nacionalnih manjina zajamčeno je temeljem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (NN 155/02), te je detaljnije uređeno Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (NN 51/00).

Suradnja s EU na području obrazovanja i osposobljavanja temelji se na članku 94. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Strategija razvoja obrazovanja do 2010. godine

Temeljni strateški dokument za razvoj obrazovanja u Hrvatskoj je Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010., koji je usmjeren na poticanje nacionalnog razvoja prema društvu i gospodarstvu utemeljenima na znanju, u skladu s Lisabonskom strategijom EU. Za provedbu Plana razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010. izrađuje se svake godine Akcijski plan.

Hrvatska sudjeluje u radnom programu EU "Obrazovanje i osposobljavanje do 2010." ("*Education and Training 2010*"/*E&T 2010*") kao članica Koordinacijske skupine za obrazovanje i osposobljavanje ("*Education and Training Coordination Group*"). Unutar ove skupine, Hrvatska je 2005. godine podnijela izvješće o napretku i razvoju mjera i aktivnosti za postizanje zajedničkih ciljeva. Planom razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.

uspostavljeni su pokazatelji i mjerila obrazovanja. U svrhu daljnjeg poboljšavanja sustava za prikupljanje statističkih pokazatelja i mjerila, na razini radne skupine unutar Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa izradit će se plan mjera za uspostavu sustava za praćenje kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja razvoja obrazovanja, sukladno postojećim EU pokazateljima (*E&T 2010*). Sustav će se uspostaviti tijekom 2007. i 2008. godine.

Reforma obrazovnog sustava

Hrvatska nastavlja reformu svojeg obrazovnog sustava utemeljenu na novim obrazovnim standardima, Nacionalnom kvalifikacijskom okviru i promjenama kurikuluma. Reforma u sustavu osnovnog obrazovanja započela je 2004. godine, dok je reforma kurikuluma u sustavu srednjeg obrazovanja u fazi pripreme. Tijekom travnja 2006. godine formirat će se Nacionalno vijeće za kurikulum, koje će biti sastavljeno od najvažnijih dionika u sustavu obrazovanja. Vijeće će definirati smjernice za izradu sastavnica nacionalnog kurikuluma. Usvajanje smjernica na nacionalnoj razini predviđeno je u 2007. godini.

Reforma strukovnog obrazovanja u skladu s ciljevima Kopenhaške deklaracije, koju provodi Agencija za strukovno obrazovanje u koordinaciji s tijelima državne uprave te socijalnim i drugim partnerima s tržišta rada, jedan je od glavnih prioriteta. Reforma strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (VET) provodi se prema EU standardima, uz stručnu i financijsku potporu EU kroz relevantne CARDS projekte i suradnju s Europskom zakladom za izobrazbu (*European Training Foundation - ETF*). Proces reformi strukovnog obrazovanja temelji se na usklađivanju obrazovnog sustava sa stvarnim potrebama gospodarstva te potrebama učenika za horizontalnom i vertikalnom prohodnosti.

Bolonjski proces

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju predstavlja pravnu osnovu i okvir za provedbu reforme visokog školstva u skladu s načelima Bolonjskog procesa. Reforma obuhvaća uvođenje sustava tri ciklusa studiranja utemeljenog na načelima kvalitete, fleksibilnosti i mobilnosti, uključujući i uvođenje Europskog sustava prijenosa bodova (ECTS). Usporedno s ovim procesima, Zakon osigurava više autonomije i društvene i materijalne odgovornosti sveučilištima, uključujući i autonomno upravljanje proračunskim sredstvima te integraciju sveučilišta. Tijekom 2005. godine provedeno je vrednovanje svih preddiplomskih i diplomskih studijskih programa koji su ustrojeni sukladno načelima Bolonjske deklaracije te su tako u potpunosti uvedena dva ciklusa studiranja. U tijeku je uvođenje i vrednovanje studija trećeg ciklusa.

U cilju olakšavanja mobilnosti studenata i transparentnosti kvalifikacija donesen je Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 158/03, 198/03) te je dopunjen Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, temeljem kojeg je donesen i Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju (NN 9/05).

Temeljem Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija 2004. godine osnovan je Nacionalni ENIC/NARIC ured. Ured je postao potpuno operativan u siječnju 2005. godine, a djeluje pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Tijekom 2006. godine ured će nastaviti s razvijanjem aktivnosti i programima stručnog usavršavanja djelatnika.

Uspostavljanje sustava za osiguranje kvalitete obrazovanja započelo je 2003. godine, a njegovo puno djelovanje se očekuje do 2009. godine. Pravni okvir (Zakon o znanstvenoj

djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja - NN 151/04) u potpunosti je uspostavljen. Sustav za osiguranje kvalitete u osnovnom i srednjem obrazovanju razvija Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Razvoj mjera i mehanizama za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju u nadležnosti je visokih učilišta, uz podršku Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Agencije za znanost i visoko obrazovanje u čijoj je nadležnosti vrednovanje sustava jamstva kvalitete. Daljnje jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje provodit će se putem projekta CARDS 2003 "Jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje u njenoj zadaći osiguranja kvalitete i razvoj informacijskog sustava podrške" (*Furtherance of the Agency for Science and Higher Education in its Quality Assurance Role and the Development of the Supporting Information System*). Početak projekta očekuje se u travnju 2006. godine.

Cjeloživotno učenje

Važan doprinos razvoju sustava cjeloživotnog učenja u Hrvatskoj predstavljaju Strategija obrazovanja odraslih iz 2004. godine i Akcijski plan provedbe Strategije za 2005. godinu. Krajem ožujka 2006. godine nacrt prijedloga Zakona o obrazovanju odraslih upućen je na mišljenje resornim ministarstvima.

Hrvatska prati razvitak Europskog okvira kvalifikacija (EQF), te je krajem 2005. godine formirana radna skupina za Nacionalni kvalifikacijski okvir (NKO). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa započelo je konzultacije s drugim tijelima državne uprave, profesionalnim organizacijama i ostalim dionicima s ciljem formiranja Nacionalne skupine za NKO, čija je zadaća koordinirati daljnje aktivnosti u izradi NKO-a. Agencija za strukovno obrazovanje, u suradnji sa socijalnim partnerima, provodi sektorsku analizu temeljenu na tri poznata kriterija - proizvodnom, prerađivačkom i uslužnom. Početkom 2006. godine Agencija je, u sklopu projekta CARDS 2002, pokrenula radnu skupinu "Kvalifikacije i kurikulum" koja će ujedno raditi na pripremama za izradu NKO-a.

Regionalna suradnja

Hrvatska aktivno sudjeluje u regionalnim aktivnostima usmjerenima ka provedbi Kopenhaškog i Bolonjskog procesa. U ožujku 2006. godine u Zagrebu je ustrojena Agencija za obrazovno-reformske inicijative za jugoistočnu Europu. Zadaća je Agencije, osnovane na inicijativu Pakta o stabilnosti, praćenje, vrednovanje, planiranje i unaprjeđivanje odgoja i obrazovanja u državama jugoistočne Europe.

Mladi

Republika Hrvatska spremna je sudjelovati u otvorenoj metodi koordiniranja u cilju razvoja politike (*policy*) prema mladima i u tom kontekstu podnijeti nacionalno izvješće o politici prema mladima.

Za razvoj i provedbu politike prema mladima kao središnje tijelo državne uprave nadležno je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Kao međuresorno, stručno i savjetodavno tijelo Vlade sa zadaćom sudjelovanja u koordinaciji provedbe i evaluacije Nacionalnog programa djelovanja za mlade - temeljnog strateškog dokumenta Hrvatske u ovom području - osnovan je 2003. godine Savjet za mlade (NN 111/03, 23/04). U 2005. godini izvršena je analiza provedbe Nacionalnog programa, te je donesen Operativni plan Nacionalnog programa djelovanja za mlade za razdoblje 2006.-2007. godine.

Povjerenici za mlade imenovani su u svim ministarstvima i ostalim relevantnim tijelima državne uprave (Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske). Konačni prijedlog Zakona o vijećima mladih uputit će se u prvoj polovici 2006. godine u postupak donošenja u Hrvatskom saboru. Vijeća mladih već su uspostavljena u nekim gradovima i županijama, dok su u pojedinim jedinicama lokalne samouprave uspostavljeni i Parlamenti mladih.

Školovanje državljana EU

Hrvatska će do pristupanja u EU u potpunosti uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo s Direktivom Vijeća 77/486/EEZ od 25. srpnja 1977. godine o obrazovanju djece radnika migranata, te će osigurati provedbu načela nediskriminacije između hrvatskih državljana i državljana EU u školovanju na svim razinama obrazovnog sustava. To će biti ostvareno kroz izmjene i dopune relevantnih zakona.

U sadašnjem Zakonu o osnovnom školstvu načelo nediskriminacije prema stranim državljanima u potpunosti je provedeno. U novom Zakonu o osnovnom školstvu, čije je donošenje predviđeno u 2007. godini, na odgovarajući način će se preuzeti odredbe Direktive Vijeća 77/486/EEZ u cilju pružanja pomoći djeci radnika migranata državljana država članica EU u učenju hrvatskog jezika i svladavanju programa, kao i osiguravanja učenja materinjeg jezika i kulture države čiji su državljani. Navedene odredbe primjenjivat će se od dana pristupanja Hrvatske u EU.

Upis stranih državljana u srednje škole reguliran je odlukom ministra znanosti, obrazovanja i športa, koja se donosi prije početka svake školske godine na temelju Zakona o srednjem školstvu. Potpuna provedba načela nediskriminacije pri upisu državljana država članica EU u srednje škole osigurat će se izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu, uvrštavanjem odredbe prema kojoj će se državljani država članica EU moći upisivati u srednje škole pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani. Odgovarajuće izmjene i dopune Zakona predviđene su tijekom 2007. godine, a primjenjivat će se od dana pristupanja Hrvatske u EU.

Izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, planiranim u 2006. godini, osigurat će se jednaki uvjeti upisa i studiranja za studente državljanke EU, s početkom primjene od dana pristupanja Hrvatske u EU.

Programi Zajednice u području obrazovanja i mladih

Hrvatska od 2000. godine koristi TEMPUS program, čime dodatno podupire reformu visokog obrazovanja.

Hrvatska ima namjeru i prije pristupanja u članstvo EU sudjelovati u programima Zajednice: Integriranom programu cjeloživotnog učenja (*Integrated Lifelong Learning Programme - ILLP*) i programu Mladi na djelu (*Youth in Action - YAP*). Stoga planira uspostavljanje nezavisne nacionalne agencije za provedbu ovih programa. Koristeći tehničku pomoć Europske komisije i financijska sredstva iz pred-pristupnih fondova, osigurat će se obuka odgovarajućeg broja djelatnika za upravljanje decentraliziranim programima Zajednice na ovim područjima, kao i odgovarajuća infrastruktura i drugi materijalni uvjeti za rad agencije. Bit će osigurana i transparentnost rada agencije, poglavito kroz sustav unutarnje kontrole upravljanja postupcima, te unutarnje i vanjske revizije.

Konzultacije s Europskom komisijom vezane uz osnivanje i akreditaciju agencije započet će u drugoj polovici 2006. godine. Nakon akreditacije nacionalne agencije, Hrvatska će iskazati interes za punopravnim sudjelovanjem u ILLP i YAP programima.

Hrvatska je spremna za punopravno sudjelovanje u programu Erasmus Mundus.

IIIb. Kultura

Institucionalni okvir

Za provedbu kulturne politike odgovorno je Ministarstvo kulture, uz nekoliko Kulturnih vijeća koja imaju ulogu savjetodavnih tijela.

Suradnja s EU na području kulture temelji se na članku 95. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Kulturna politika

Prioriteti Hrvatske na ovom području uključuju poticanje međunarodne kulturne suradnje s posebnim naglaskom na suradnju s državama članicama EU, daljnju institucionalnu decentralizaciju, podršku privatnoj inicijativi te zaštitu i promicanje kulturne raznolikosti.

U Programu za poticanje kulturnog razvitka utvrđeni su načini potpore mobilnosti umjetnika i kulturnih djelatnika na području međunarodne kulturne suradnje. U sljedećem razdoblju nastavit će se s prilagođavanjem ciljeva i mjera iz ovog programa onima sadržanima u programima Zajednice, u cilju daljnjeg olakšavanja kulturne suradnje na razini EU.

Hrvatska je aktivno sudjelovala u pregovorima oko UNESCO-ve Konvencije za zaštitu i promicanje raznolikosti kulturnih izričaja, podržavajući zajedničko stajalište EU. Vezano uz proceduru potvrđivanja ove Konvencije, konačni prijedlog Zakona o potvrđivanju Konvencije usvojen je na Vladi i upućen u Hrvatski sabor, s prijedlogom za potvrđivanje Konvencije po hitnom postupku. Hrvatska izražava interes za nastavkom suradnje s Europskom komisijom i državama članicama EU u budućoj provedbi ove Konvencije.

Hrvatska nastavlja s jačanjem kulturne suradnje u srednjoj i jugoistočnoj Europi, koja se odvija u okviru međunarodnih organizacija i inicijativa kao što su: UNESCO, Vijeće Europe, Srednjoeuropska inicijativa, Proces suradnje u jugoistočnoj Europi, Proces suradnje u Podunavlju, Radna zajednica Alpe-Jadran.

Programi Zajednice na području kulture

Hrvatska je spremna u potpunosti sudjelovati u programu *Kultura 2007* od prve godine njegovog pokretanja. Hrvatski partneri, kao pridruženi partneri, od 2002. godine sudjeluju u projektima financiranim u okviru programa *Kultura 2000*, uz financijsku potporu Ministarstva kulture. Hrvatska je osnovala Kulturnu kontaktnu točku (*Cultural Contact Point*) u Ministarstvu kulture i time započela pripreme za punopravno sudjelovanje u navedenom programu.

Hrvatska je spremna sudjelovati u Programu aktivnog europskog građanstva i prije pristupanja u članstvo EU. Iako ne sudjeluje u tom programu Zajednice, Hrvatska kroz brojne aktivnosti već promiče aktivno europsko građanstvo.